

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Velicu.**

Sumarul:

Dela „Astra”-economică. — Durata legilor noastre. — Situația. — Dela Consiliul Superior Bancar. — *Cronica:* Bilanțul „Primei Ardelene”, soc. de asig. Cluj. Bugetul. Din nou legea bancară. Legea conversiunii. Refacerea creditului. Noul cod Penal. Plata impozitelor restante. Dela Consiliul Superior Bancar. *Bilanțuri:* „Mureșiana”, inst. de credit și econ., soc. pe acți în Reghin, jud. Mureș. „Riureana”, inst. de credit și econ., soc pe acți în Copalnic-Mănăștur. Banca „Târnovana” s. a, Târnova jud. Caraș.

Dela „Astra” - Economică.

Congresul economic al Ardealului și Bănătuului, care s'a ținut la Cluj în ziua de 28 Noembrie 1935, nu se poate da nici făcerii și nici uitării.

Dovadă este seria doleanțelor exprimate acum de curând la ziua de Mărțișor prin moțiunea „Acțiunii Patriotice” din Cluj, la strigătul de alarmă dat de distinsul luptător național, Dr. Alexandru Aciu. De sigur că dacă până în ziua de astăzi nu s'a realizat nimic, nici din dorințele, nici din doleanțele Congresului Economic, ba nici chiar din promisiunile înaltelor autorități, în mâinile cărora se găsesse destinele țării, am ajuns să încheiăm astăzi încă un bilanț de fine de an, care sângerează din toate rănile deschise de conversiune.

Doar marele Congres Economic n'a fost numai o paradă și o festivitate națională. Sub lumina razelor împrăștiate de acel Congres dogorea o căldură intensivă.

Cercurile economice și financiare din Transilvania și Bănătu și-a spus la timp *părerile lor în fondul chestiunilor* și sperau că cei chemați vor înțelege sub forma festivă a Congresului întreg fondul tragediei economice și financiare a țării.

Iată de ex. Asociația „ASTRA”-Economică, resp. secțiunea economică a „ASTREI”, care și-a stabilit la timp punctul său de vedere cu privire la problemele Congresului.

Omagiul înaltei Asociații față de instituturile de credit din Ardeal, precum și toate sentimentele de dragoste ale „ASTREI” față de băncile românești, exprimate la Congres prin președintele Asociației dl prof. Dr. Iuliu Moldovan, nu erau decât corolarul reprezentativ și rezumativ al simțămintelor întregii instituțiuni. Părerile de specialitate în ce privește fondul chestiunilor aparțineau însă secțiunii economice. Și dacă aceste păreri tehnice nu s'au auzit în cadrul festiv al Congresului, nu este nici rău, nici prea târziu, ca să fie făcute cunoscute chiar și astăzi marelui public.

De fapt, secțiunea social-economică a „ASTREI” în ședința sa dela 22 Noembrie 1935 a discutat pe larg multe din amănunțele chestiunilor în legătură cu programul congresului economic și a dat din ședință următoarea moțiune, care urma să se exprime în Congres:

1. Cerem despăgubire pentru pierderile suferite pe urma conversiunii.

2. Cerem garanții solemne pentru siguranța creanțelor în viitor.
3. Cerem asigurarea cu orice preț a stabilității valutare.
4. Cerem revizuirea legii bancare cu asigurarea drepturilor câștigate.
5. Cerem distribuirea mai echitabil proporționată a reescontului pe diferitele provincii.

Este exact, că în parte dorințele „ASTREI“-social-economice au fost acoperite prin unele dintre postulatele Congresului.

Dar dorințele „ASTREI“-economice erau rezultatele unor îndelungate și bine chibzuite discuțiuni, din care, de sigur, că nu au lipsit nici sentimentele de dragoste și de recunoștință ale înaltului așezământ de cultură și de literatură față de institutele noastre de credit.

Fără lipsă de modestie se poate susține, că printre argumentele moțiunii „ASTREI“-Economice se găseau și câteva raze de lumină, emise dintr'un focar de specialitate în materiile Congresului economic.

Ne găsim astăzi la o distanță mai mare de trei luni de zile dela Congresul economic al Transilvaniei și Bănătuului.

Și totuși nu se vede nici un semn de salvare sau de înviore a creditului românesc prin aceste părți de față.

Rănilile nu s'au tratat nici conform prescripțiilor date din congres și nici pe altă cale. Ele tot mai sângerează.

Iată de ce nu sunt cu totul lipsite de interes nici astăzi părerile secțiunii economice a „ASTREI“.

Le vom desfășura pe scurt.

Ad 1. Despăgubirile de pe urma conversiunii.

Dat fiind pagubele și păgubașii, acțiunea de despăgubire nu se poate limita numai la biserici, fundațiuni școlare, instituțiuni culturale și asociații de meseriași și mici comercianți. Moțiunea „ASTREI“-Economice avea în vedere pur și simplu despăgubirea tuturor acelor, cari au fost păgubiți. Este vorba de reînvierea unui mort, a creditului, care pe altă cale nu putea să-și redobândească conștiința și viața.

Și mai este vorba de a se arăta un drum, care să fie urmat spre a ajunge la redresarea creditului românesc în Transilvania și Bănat. În acest scop este nevoie, ca să ne orientăm cât mai exact asupra izvoarelor, din care s'a alimentat în trecut acest credit, a izvoarelor, cari au secăt astăzi cu desăvârșire, izvoarelor, care trebuesc desfundate, curățite și îngrijite așa, ca să curgă și pe viitor la destinație.

Izvoarele principale ale creditului românesc în Transilvania și Bănat au fost:

- a) Capitalurile și fondurile proprii ale băncilor,
- b) Depunerile și
- c) Reescontul.

Importanța acestor surse de credit trebuia examinată după calitatea și rolul financiar al băncilor, prezintă diferite proporții la băncile mici față de băncile mijlocii și mari.

În lipsa cifrelor referitoare la toate băncile noastre din Transilvania și Bănat suntem nevoiți să ne mulțumim cu o orientare exactă statistică. Din No. 9 al „Revistei Economice“ din 2 Martie 1935, extragem următoarea statistică sumară, utilizând datele statistice referitoare la 10 bănci mici descrise prin articolul dlui Sofronie Roșca sub titlul: „Bănci mici, bănci mari, problema creditului particular“.

Dela aceste 10 bănci mici obținem următoarea totalizare:

a) Capitaluri sociale și rezerve	Lei	23.300.000.—
b) Depuneri	„	121.900.000.—
c) Reescont	„	21.500.000.—
		Total Lei 167.000.000.—

Aceste rezultate exprimă în procente următoarele proporții față de total:

a) Capitaluri sociale și rezerve	13,95%
b) Depuneri	73,00%
c) Reescont	13,05%
	Total 100%

Creditul românesc în Transilvania și Bănat s'a alimentat în proporție covârșitoare, trei din patru părți, (73% față de 27%) din depunerile spre fructificare. Celelalte două surse împreună nu făceau decât una din patru părți. La băncile mici depunerile reprezentau un izvor de

șase ori mai mare și mai important, decât oricare dintre celelalte două: capitalurile proprii și reescontul. Și, adăugăm imediat pentru respectul adevărului, niciodată — până la conversiune — nu s'a sfidat și nici nu s'a abuzat de încrederea depunătorilor. Depunerile erau pe termen, dar se serveau prompt, la vedere.

Nici nu se pomenea printre obiceiurile băncilor noastre, ca deponenții să fie scoși datori pentru dobânzi debitoare la caz, că-și ridicau parțial sau total depunerile lor, cum era obiceiul pe la unele bănci din Oltenia. Din contră, deponenții, — până la conversiune, — erau serviți la moment, la cerere la vedere, cu toate că dobânzile li se socoteau cu cifra etalonului depunerilor pe termen. La ridicarea întregii depuneri nu s'a pomenit niciodată, ca să fi liberat soldul fără să cuprindă și *dobânzile la zi*. E drept, că pe llvrete se găsea tipărit un *Regulament* al condițiunilor de termene, dar aceste regulamente se considerau bune numai pentru un eventual caz de „run”. Nu s'au prevalat de aceste regulamente băncile românești din Transilvania și Bănăt nici chiar în timpul bejeniei din 1916—1917.

Să vedem acum importanța izvoarelor de credit la băncile mijlocii și mari.

Extragem din 37 bilanțuri publicate în „Revista Economică” în cursul anului 1935 pe anul 1934:

Capitaluri și fonduri proprii	Lei 450.264.680.—
Depuneri	„ 867.926.571.—
Reescont	„ 542.105.074.—
<hr/>	
Total Lei	1.860.296.325.—

Sumele exprimate în procente ne dau următoarele proporții:

Capitaluri proprii și rezerve	24,20%
Depuneri	46,66%
Reescont	29,14%
<hr/>	
Total	100%

Rămâne deci bine stabilit, că creditul românesc în Transilvania și Bănăt a fost susținut cu prevalență din depuneri, la toate băncile românești: mari, mijlocii și mici, în timp ce capitalurile

proprii serveau ca izvoare suplimentare și resp. drept garanții. Ori, băncile românești de toate gradele serveau ca niște vase sanguine într'un aparat de circulațiune a energiei monetare, fără nici un simptom de arterioscleroză monetară.

Cetitorul bănuiește deci, cine a fost păgubit prin conversiune, dacă o parte din sângele organismului s'a pierdut, iar cealaltă parte s'a închegat prin arteriile mici și mari.

Totuși, ca să ne facem o părere justă despre măsura, în care depunerile au fost scoase din sistemul circulatoriu al sângelui energiei monetare, vom pune în paralel cifrele bilanțiare ale depunerilor din doi ani și anume: pe anul 1932 și pe anul 1934, înainte și după nenorocita operațiune a conversiunii.

Vom lua 25 bănci deavalma: mari, mijlocii și mici, ale căror bilanțuri ne stau la dispoziție.

Depunerile la aceste bănci se cifrau în total:

la 31 XII. 1932 la suma de Lei	1.337.383.023.—
„ „ „ 1934 „ „ „ „	737.485.555.—
<hr/>	
Pierdere	599.897.468.—

Pierdere nu este a băncilor ci a păgubașilor de deponenți. Căci, cine crede, că în cursul anului 1933 și 1934 deponenții acestor bănci au detras 600.000.000.— Lei din depunerile lor, se înșală. Dezastrul nu s'a produs prin „run”, ci prin tăierea arteriilor și prin scurgerea sângelui din acel organism, care se numește credit. De asemenea se înșală și aceia, cari cred, că pierdere depunerilor privește mai mult persoanele morale, deoarece importanța depunerilor instituțiunilor publice nu era de aceeași calitate circulatorie ca depunerile particularilor.

Concluzia este, că spre a pune în funcțiune izvorul principal de alimentare a creditului românesc din Transilvania și Bănăt, prima și cea mai importantă condițiune, *sine qua non*, este despăgubirea necondiționată a depunătorilor. Capitalurile proprii și reescontul n'au fost și nu vor putea fi decât izvoare suplimentare, ale creditului.

Acestea erau argumentele subsemnatului în ședința „Astrei”-Economice.

Este exact, că Congresul economic a pus în fruntea postulatelor sale și chestiunea despăgubirii deponenților. Dar s'a cerut numai o mică parte de satisfacție pentru persoanele morale. S'au obținut și promisiuni. Păcat numai, că nu se vede nici un început de realizare a despăgubirilor. Până acum nu s'a auzit încă despre vreun fond bisericesc, școlar etc., care să fi primit vreun franc despăgubire din depunerile distruse prin conversiune.

Regrete post festa, deci regrete postume. N'am zis încă: Regrete eterne!

Cu amabila îngăduință a cetitorilor vom spune în numerele viitoare câte un cuvânt și despre celelalte puncte din moțiuneasecțiuneieconomicea „ASTREI“.

C l u j.

VASILIE VLAICU.

Durata legilor noastre.

Există la noi un fetișism al legii atât de înrădăcinat, încât fiecare guvern care are ceva de rezolvat, recurge la legiferare. Cele mai mari probleme de stat, ca și cele mai puțin interesante nevoi, nu găsesc altă cale de realizare, decât turnându-le în stil imperativ în coloanele foilor oficiale. Cu imprimarea dezideratelor sub formă de legi, toată lumea își găsește liniștea necesară, frământarea în jurul unei chestiuni, oricât de vitală ar fi ea, încetează, iar legea sub formă de gândire tipărită, apucă drumurile obișnuite. Cari sunt aceste drumuri obișnuite? Ele sunt prea cunoscute: uitarea și desconsiderarea în cel mai bun caz; călcarea legii, când nu există altă scăpare, sau când anumite interese personale sunt lezate prin prevederile sale.

Este interesant de constatat cu ce împăcare candidă privesc oamenii noștri politici o problemă pe care își închipuiesc că au rezolvat-o prin niște aliniate tipărite. Până să se treacă legea, se frământă, aleargă, se străduiesc, demonstrează și asudă; imediat însă ce legea a luat ființă, au convingerea că ea în tocmai ca un automat, va opera singură curățind terenul de nemulțumiri și aducând pacea sau binecuvântarea. Decât că o lege oricât de bună ar fi ea, prin sine, nu rezolvă nimic, este necesar să aibă marele concurs al omului desinteresat spre a o aplica în cele mai cinstite condițiuni. Acesta este un element „sine qua non“ pentruca existența legii să fie simțită, pentruca efectul ei să se producă.

Efectul unei legi se arată însă numai în cazul când este bine studiată. Și este bine studiată când în

cuprinsul ei, legea încheagă un schelet organic, cu toate fenomenele cari se înlănțuiesc în mod normal, constituind veriți dintr'un complex de realități cari se succed într'o continuitate nesilită, liberă. Natural că pentru a ajunge la o lege studiată în sensul în care se evidențiază din aceste rânduri, trebuiesc cercelări migăloase, cu concluziuni interpretate științific și cu prevederi cari să se suprapună realității. Indeplinesc legile noastre aceste condițiuni spre a avea justificarea de fetiș pe care le-o atribuie lumea politică? Nici pe departe. Aceasta nu numai pentru că în aplicare ele lasă de dorit din cauza abuzului sau a neprișperii, din cauza textelor cu interpretare variată numite „porți deschise“, dar și pentru că studiul lor este supus unei metode care nu poate duce niciodată la concluziuni integrale. Noi ne grăbim cu votarea legilor. Deși de obicei partidele politice se mândresc în opoziție cu soluțiuni studiate, cum au ocazia să ajungă la guvern, aruncă în abis toate pregătirile anunțate și se prezintă la cârma treburilor publice în completă desorientare. Iar odată studiul pornit, intervin interesele electorale cari falsifică într'o mai mare măsură soluțiunile studiate și principiile cristalizate. Pe urmă intervine urgența necesară. În fine pentru că legiferarea a intrat în obicei, parlamentul trebuie să voteze. Din această votare ies apoi legiuirile cari cum am spus mai sus, fie că nu se aplică niciodată, fie că sunt călcate, sau interpretate tendențios și după bunul plac, după cum vântul unor revendicări, adie sau nu, printre articolele sale. Cu aceste metode orice lege este trunchiată, desfigurată și fragmentată în atâtea puncte, câte se pot cristaliza din ea fără nici o teamă de desavantajele enorme cari se ivesc apoi în străduința de a urmări autoritatea și disciplina necesară administrării și guvernării unei colectivități.

Spre a ilustra cele afirmate mai sus, să trecem peste legea conversiunii datorilor agricole și urbane, care dacă a rezolvat o problemă supărătoare cu prezența ei în viața productivă, s'a oprit tocmai în punctul cel mai nevralgic al chestiunii: refacerea creditului și a încrederii, factori destrămați prin aplicarea ei. Este adevărat că ea a dat instituțiilor de credit atinse, indicațiuni de modul cum să iasă din încurcătură, dar aceasta nu este suficient spre a restaura un element tot așa de necesar vieții economice, ca și asanarea însăși. Este ușor să tragi cu condeiul peste un trecut mumificat și care nu mai poate fi reînviat, dar este greu să pui la loc firul vieții economice, pentru că această operațiune presupune existența unor elemente cari caracterizează și fortifică, sau cel puțin, susțin această viață. Ori tocmai în acest loc a stopat legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane. De aceea, viața economică încă nu s'a normalizat, ci continuă să vegeteze, trăgând după sine în nepuțință de revenire, toată activitatea publică și privată înglobată de noțiunea complexă cuprinsă de expresiunea de

stat organizat. Căci dacă este adevărat că economia publică era deficitară și înainte de 1930, nu trebuie să scăpăm din vedere că ea s'a anchilozat, datorită unor rele încasări ale vistieriei, mai cu seamă dela această dată, ceea ce reprezintă o agravare periculoasă a răului de care suferia. Activitatea economică particulară s'a resimțit de asemenea, tocmai prin faptul că legea menționată n'a putut lega trecutul cu prezentul făcând punte spre viitor, provocând adânci repercursiuni tocmai asupra acelor pe cari i-a luat sub ocrotire, căci producțiune fără credit nu se poate concepe actualmente. Dacă deci aceste noțiuni — credit și producțiune — se influențează reciproc, apoi desigur că logic era, să avem o continuare în legiferare care să deslege problema până la capăt. Nefăcându-se acest lucru, operațiunea a rămas neterminată, sau în orice caz cu o rană sângerândă, ceea ce implică o insuficiență cercetare a metodei aplicate.

Un alt exemplu în sensul că la noi se legiferează sub presiunea fetișismului și fără studiul în fond al realităților, ci numai spre a se lua dela ordinea zilei o problemă supărătoare, este legea bancară. În mod normal această lege pare să fie o continuare a celei pe care am înregistrat-o mai sus. În felul cum a fost redactată însă, legea prezintă o mulțime de dispozițiuni cari fac dovada unei complete neînțelegeri a realității. Într'adevăr, s'a fixat prin ea, limita minimă a capitalurilor ce trebuie să le poseadă băncile, în raport cu importanța localităților unde ele își dezvoltă activitatea. Aparent prevederea e bună, căci nimic nu asigură o funcționare mai bună unei întreprinderi bancare, decât posibilitatea în care se găsește ea, ca printr'o dezvoltare rațională a afacerilor, să ajungă la cel mai bun randament economic. Pe această cale i se dă nu numai tăria de rezistență necesară, ci i se permite să aibă și un cerc de activitate prin care economia națională e fecundată, iar capitalul social bine remunerat. Dar dacă prevederea menționată, e potrivită în cazuri normale, ea este actualmente necorespunzătoare împrejurărilor. Capitalul particular s'a ascuns de groaza nesiguranței. O parte din ele se ține la ciorap, așa că economia națională nu-l poate utiliza, iar o parte s'a imobilizat în construcțiuni, pulverizându-se în tot atâtea direcțiuni, câți furnizori se pot concepe, în asemenea cazuri. Evident, o parte a ajuns la capătul ciclului, beneficiarul achitându-și datoriile reduse sau nereduse și astfel eșind din circulație, iar o parte s'a investit de sigur în mărirea de întreprinderi, datorită tentației oferite de buna conjunctură industrială. În această situațiune, piața deșertându-se de numerar, nu se poate concepe lansarea vreunui proiect în vederea fondării vreunei întreprinderi bancare, iar dacă se și concepe, nu se poate vedea prin ce instrumente făcătoare de minuni ar mai putea fi atrași subscriitorii, când toată lumea are oroare de economii.

De aceea legea bancară bate la porți definitiv închise și nu rezolvă o situație. Cu totul în alte condițiuni ne-am fi găsit, dacă se păstra într'un cadru mai larg trecutul și în această direcțiune, printr'o sudură trainică și injectată de germenul vieții cu prezentul spre a se evita rătăcirile viitoare. În special în Ardeal, legea a dat o lovitură gravă vechilor mici așezăminte rurale și chiar urbane, al căror mod de funcționare și număr, dacă trebuia revizuit și natural că trebuia apoi criteriul de revizuire urma să purceadă și dela alte considerațiuni, decât mărirea capitalului, spre a le îndruma spre o consolidare și spre a le da o siguranță în funcționare. Căci nu trebuie să uităm că ele au corespuns odată unor nevoi reale și au jucat un rol util pentru economia românească, deoarece reprezentau în mare parte supapele de respirație ale gospodăriilor țărănești, când sugrumarea acestor gospodării se urmărea pe o cale sistematică, pornită fiind din rândurile unor oficialități cari nu ne puteau simpatiza. Cum legea bancară lasă în suferință această mare problemă, a rezolvării lipsei de capital, deci inclusiv a întemeierii de așezăminte pe cari vrea să le reglementeze, pe de o parte, iar pe de altă parte nu înlocuește cu ceva mai bun, o situație pe care o consideră defectuoasă, are acelaș defect inițial, al studiului insuficient care a conceput-o.

Am mai putea înșira alte multe legi studiate în grabă și redactate sub presiunea de a vedea o problemă rezolvată. Nu e un secret că la noi legiurile se schimbă din sesiune în sesiune, nu numai ca fond, după doctrina partidului politic dela putere, dar chiar ca formă, deoarece pusă în practică li se constată lipsurile. Căci o a doua curiozitate în privința redactării legilor la noi, este că ele nu încadrează un complex integral de fenomene, ci rezolvă cazuri particulare, singuratic și unice fără nici o importanță că materia legiferată poate sau nu, să fie fracționată.

Dar obiceiul nostru și mai caracteristic este unul tot așa de fragrant ca și fetișismul care constă în a vedea totul rezolvat printr'o lege, însă directă la antipodul acestuia: legea la noi are o durată scurtă, efemeră. Se pare că se merge câte odată atât de departe în această privință, încât se anulează într'o sesiune, ceea ce s'a sancționat în precedentă. Cel mai strălucit exemplu în această privință o constituiesc diferitele prevederi cari erau menite să apere moneda națională, supremul nostru bun și prestigiu material. Se luaseră atâtea măsuri, se prevăzuseră atâtea pedepse, încât stăruia impresia 'că infracțiunea va avea grave consecințe. În loc de aceasta, iată o încercare de amnestiere, în care prin răsturnarea întregului eșafodaj de măsuri, se caută să se scoată de sub acuză toți cei căzuți în culpă. Este nu numai o durată scurtă a valabilității unei măsuri, dar felul acesta de a proceda poate isca la un moment dat întrebarea legitimă

dacă problema reglementată e așa de gravă, cum de amnestierea vine așa de ușor? Iar dacă amnestierea operează atât de grabnic, ce este mai bine: să respecti legea, s'au s'o calci dela început, în speranța viitoarei amnestieri? Iată întrebări cari așteaptă răspuns categoric.

Este cazul să ne revizuiți metodele de guvernare; să privim problemele se se pun, cu toată gravitatea pe care ele o comportă, pentruca să nu fim nevoiți să desfacem astăzi ceea ce am făcut ieri. Stabilitatea legiuirilor într'o țară este principala ei condițiune de prosperare.

ING. GH. BRÂNDUȘ.

Situația.

În săptămâna încheiată, atenția cercurilor economice a fost reținută de numeroasele proiecte de legi, cu caracter economic, depuse în Parlament.

Preocupările conducătorilor de azi în această direcție au fost numeroase.

Astfel, în materie economică guvernul a pregătit: legiferarea vadului comercial, legea minelor, modificarea legii bancare, reglementarea funcționării societăților anonime și proiectul de lege pentru reorganizarea și amplificarea Casei de Asigurări ce funcționează pe lângă Ministerul de Interne.

Nici o modificare nu s'a adus și până acum nici nu se pregătește cel puțin, actualului regim de comerț exterior, care a provocat atâtea nemulțumiri în rândurile comercianților și industriașilor în întreaga țară.

Deși amestecul statului și a politicii în activitatea economică a țării a dat cele mai rele rezultate se continuă și pe mai departe cu aceeași furie.

La senat a fost depus zilele acestea proiectul de lege întocmit de Ministerul de Interne pentru reorganizarea și amplificarea Casei de Asigurare, care funcționează pe lângă acest departament de câțiva ani.

Până acum instituția amintită contracta asigurări de incendiu, pentru imobilele administrațiilor locale: comune și județe.

Prin proiectul de lege întocmit de guvernul liberal, Casa de Asigurare — pe lângă operațiunile de până acum — ar urma să facă în viitor:

a) Asigurări de incendiu: pentru bunurile statului și regiilor autonome, precum și pentru riscurile industriale ale administrațiilor locale. De asemenea, să asigure clădirile funcționarilor publici, debitori la diversele lor case de credit;

b) Asigurări de viață pentru același funcționari debitori;

c) Asigurări de răspundere civilă pentru proprietarii de automobile de uz public;

d) Excedentele acestei instituții sunt destinate parte pentru împrumuturi administrațiilor locale, parte pentru susținerea turismului.

Acestea sunt principalele puncte, cuprinse în noul proiect de lege, împotriva cărora se ridică întreagă presa de specialitate dela noi.

Criticele ce s'a adus proiectului, de către economiști și toți acei cunoscători de materie, sunt perfect îndreptățite și justificate.

Dom avea în curând un nou monopol, constituit în vederea unor scopuri vag enunțate, în favoarea unor instituții naționale de sigur, dar în fond tot pentru căpătuirea privilegiatelor politice cari mișună prin ministere.

Proiectul acesta pune în joc numeroase interese cari n'au fost cătuși de puțin consultate.

Astfel, în primul rând sunt administrațiile locale (comune și județe), care au grija patrimoniilor pe care le administrează, mai mult decât Ministerul de Interne sub a cărui tutele se găsesc. Toate patrimoniile acestea urmează a fi asigurate acum contra incendiului la casa proiectată. Și astăzi este în ființă obligația aceasta pentru administrațiile locale, dar totuși Casa de Asigurare a Ministerului e mereu ocolită, deoarece nu inspiră cătuși de puțin încredere. Așa că, aproape toate patrimoniile administrațiilor locale sunt asigurate la societăți de asigurare particulare. Unele administrații se asigură în ambele părți, numai să satisfacă atât dispozițiile Ministerului, cât și mai ales grija lor de siguranța averilor pe cari le administrează.

Casa de Asigurare de pe lângă Ministerul de Interne nu poate să inspire încredere nici după organizarea proiectată. Până acum instituția aceasta în cazurile de sinistru avute, n'a făcut nici o despăgubire promptă și nici justă. Toate despăgubirile au fost parțiale, iar sumele aprobate s'au licheidat în 5 ani de zile. E cazul să amintim că în urma unui incendiu Liceul din Slatina a primit drept desdaunare suma de Lei 1500 dela Casa de Asigurare a Statului.

Prin noul proiect, instituția aceasta la asupra-și riscuri mari, în disproporție cu puterea ei, cum sunt riscurile industriale între care uzinele electrice în valoare de zece de milioane și chiar mai mult, precum și riscuri pe care chiar societățile de asigurare le primesc și le administrează cu mare precauțiune, cum este asigurarea de răspundere civilă a proprietarilor de automobile, care nu numai în țara noastră dar chiar în stră-

înătate se scotează de cele mai multe ori cu pierderi mari pentru societăți.

Funcționarii publici debitori la Casele lor de credit, obligați pe viitor să-și asigure imobilele la această Casă de Asigurare, ea și proprietarii de automobile de uz public trebuiau deasemenea consultați mai înainte de întocmirea proiectului.

Noua întreprindere fiind scutită de orice impozit, taxă directă sau indirectă, fiscul va fi lipsit de veniturile ce trăgea din aceste operațiuni — timbrul după primele de asigurare, impozitul pe beneficiu, ș. a.

Dacă s'ar fi consultat cel puțin Ministerul de Finanțe și s'ar fi făcut socoteala cât pierde tezaurul și cât câștigă Ministerul de Interne, desigur că se renunța definitiv la acest proiect de lege.

În sfârșit, n'a fost consultat nici oficiul de control al Asigurărilor, care este o instituție de Stat, și putea pune la dispoziția autorilor proiectului un material documentar foarte util.

Proiectul prevede că instituția aceasta va da excedente însemnate, pe care se grăbește să le împartă de pe acum. Nicăieri nu se amintește de deficite. Dar, fiindcă se cunosc rezultatele administrațiilor care exploatează un bun al statului, și influența politică va prima și la Casa de Asigurare, avem toate motivele să credem că în felul acesta se diminuează veniturile statului.

Iată de ce. Casa de Asigurare nu va avea posibilitatea despăgubirilor prompte și juste nici odată. Iar în caz de neplată a daunelor, sentințele obținute împotriva statului urmează a fi trecute în buget. În situația de azi, un capitol al desdaunărilor în bugetul statului este cu desăvârșire exclus.

Noua organizație proiectată fără nici o bază proprie și fără sprijinul reasigurătorilor din străinătate, nu va putea atinge scopul nici odată.

ION OPRIS.

Dela Consiliul Superior Bancar.

Primum dela Consiliul Superior Bancar următoarele :

CONSILIUL SUPERIOR BANCAR

sediul

București, 17 Martie 1936.

Banca Națională a României

Nr. 1357, 17 Martie 1936.

SERVICIUL CONTENCIOS.

„SOLIDARITATEA“

ASOCIAȚIUNE DE INSTITUTE FINANCIARE CA ÎNSOTIRE.
SIBIU.

Ca urmare la scrisoarea Dvs. din 24 Februarie a. c., înregistrată la Nr. 1045 din 26 Februarie a. c.,

vă trimitem aci alăturat copie după comunicatul Consiliului Superior Bancar dat în conformitate cu decizia sa din 11 Martie a. c., privitor la efectuarea operațiilor de eliberare de livrete de economie la purtător sau nominative dar plătibile la purtător prevăzute de art. 34 punctul 1 din legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.

Președinte : L. S. Secretar General :
ss. A. Săvulescu. ss. I. G. Ioan.

1 Anexă

Comunicatul ce ni s'a trimis este următorul

CONSILIUL SUPERIOR BANCAR.

COMUNICĂRI.

În conformitate cu deciziunea Consiliului Superior Bancar, dată în ședința sa din 11 Martie 1936, — privind efectuarea operațiilor speciale prevăzute de art. 34 punctul 1 din legea bancară, — se aduce la cunoștința societăților bancare următoarele :

1. Societățile bancare nu mai sunt obligate a retrage din circulațiune și desființa livretele de economie la purtător emise înainte de publicarea legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă.

2. După publicarea legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă, *operațiuni noi de depuneri* pe livrete de economie, fie la purtător fie nominative dar plătibile la purtător, emise înainte de publicarea legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă, nu se vor putea efectua, în conformitate cu dispozițiunile art. 34 din menționata lege, decât cu autorizarea expresă a Consiliului Superior Bancar.

3. Sub regimul legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă, în conformitate cu dispozițiunile art. 34 din această lege, *eliberarea de livrete de economie la purtător sau nominative dar plătibile la purtător* nu se vor putea efectua de către societățile bancare decât cu autorizarea expresă a Consiliului Superior Bancar.

4. Consiliul Superior Bancar a ridicat măsura luată cu deciziunea sa din 24 Octombrie 1934 prin care se fixase la 20.000 Lei suma maximă ce poate fi depusă la aceiași societate Bancară de un deponent pe un livret de economie nominativ dar plătabil la purtător. Societățile bancare autorizate expres de Consiliul Superior Bancar să efectueze operațiuni de eliberare de livrete de economii nominative dar plătibile la purtător urmează să solicite Consiliului ridicarea restricțiunii mai sus prevăzută în deciziunile prin care au fost autorizate să efectueze menționatele operațiuni.

Fiecare instituțiune va cere deci autorizație pentru a putea emite lirele de economie la purtător, sau lirele de economie nominative dar plătibile la purtător. Aceasta prin adresă individuală, făcută către Consiliul Superior Bancar.

CRONICA

Bilanțul „Primei Ardelene“ soc. de asig., Cluj. În numărul nostru trecut am publicat bilanțul acestei societăți pe anul 1935, care bilanț este al 24-lea dela înființare (1911).

Ca și în tot trecutul ei de aproape un pătrar de veac, „Prima Ardeleană“ a continuat a progresa și în anul expirat.

Activele i s'au sporit cu rotund Lei 44 $\frac{1}{2}$ mil. la Lei 319.800.000 având la finele anului 1935, disponibilități: în numărar, la Banca Națională a României și la alte bănci, precum și la Cassa de păstrare poștală (Cec) Lei 42 mil. rotund, cu lei 5 mil. mai mari decât în 1934.

Imprumuturile diverse, aprobate, pe lângă ipotecă și pe polițe pe viață se cifrează cu Lei 648 mil. prezentând față de 1934 un spor de rotund Lei 12 mil.

Depozitele de rezervă ale reasiguratorilor prezintă cifra de Lei 83·9 mil. față de Lei 75·6 mil. în 1934.

Fondurile de rezervă de toate categoriile se cifrează cu Lei 10·272 mil. și sunt în spor față de anul precedent cu Lei 500.000. Fondul de pensuni cu aproape Lei 9 mil. în 1934 a sportit cu rotund Lei 1.700.000.

Rezervele de prime (în toți ramii de asig.) se cifrează cu rotund Lei 157 mil. și sunt în spor față de 1934 cu rotund Lei 20 mil.

Venitul brut se cifrează cu Lei 233 $\frac{1}{2}$ mil. și este cu Lei 14 mil. rotund mai mare decât în cazul precedent. Incassările din prime de asigurare se cifrează cu Lei 37·6 mil. cu rotund Lei 1 mil. mai mult decât în 1934. Daunele plătite și cheltuielile de constatare se cifrează cu rotund Lei 11 mil. față de Lei 9·8 mil. 1934.

Beneficiul net al anului 1935 este de Lei 2.133.831, la care adausă suma de Lei 553.733 reportată din 1934, urmează a se distribui de adun. generală, convocată pe 30 Martie a. c. suma de Lei 2.687.564.

Bugetul, va fi depus în zilele acestea în Parlament. Cifra lui va fi mai mare decât în 1935/1936 mai ales din cauza sporirii alocației pentru „Fondul apărării naționale,” care crește dela 2 miliarde la 2.600 milioane.

Bugetul va cuprinde de data asta și bugetul extraordinar, care servea pentru lichidarea creanțelor vechi. Lichidarea lor se va face în numerar printr'o sumă de aprox. 1 miliard înscrisă în buget.

Se prevăd în buget sume parvenite din restanțe de încasat, și din venituri extraordinare, ca noi concesiuni de terenuri petrolifere, și redevența urcată în acest an, dela C. A. M. aceste venituri însumează peste 2 miliarde.

Se stabilește prin legile ce vor fi aduse odată cu bugetul, reportarea impunerilor de pe anul 1935 pe 1936. Apel se va putea face numai când ar exista la venit o variație de cel puțin 25%. Această dispoziție nu se va aplica însă societăților anonime. În schimb ele vor suferi aplicarea unui impozit nou, în funcție de mărirea capitalului. Se urmărește, pentru mărirea veniturilor și o generalizare a patentei fixe.

Totalul bugetului va fi de 22.900.000.000 Lei.

Din nou legea bancară. Ziarele aduc zilnic noi știri despre felul cum va fi modificată legea bancară. Dela un timp începem să înțelegem că e vorba de o reorganizare a băncilor pe baze noi — de o lege nouă, complet.

Credem totuși inutil să insistăm asupra ei acum, pentru că nu avem încă un proiect de lege oficial publicat și apoi, odată începute modificările, vor mai trece câți-va ani, ca și la legea conversiunii, până se va veni cu un proiect care să aibe oare-cari șanse de durabilitate.

Legea conversiunii urmează a fi modificată iarăși, de astă dată proiectul are caracter „urgent” motivul acestei legi e punerea pe picior de egalitate a cetățenilor streini cu cei români.

Proiectul mai prevede că angajamentele făcute pe baza legii conversiunii nu mai pot fi retrase.

Refacerea creditului. Dl. Guvernator al B. N. R. e o persoană prea cunoscută, ca plină de bunăvoință și de înțelegere a situației. De aceea n'a surprins pe nimeni inițiativa pe care a luat-o de a promova refacerea creditului. În toată această chestiune un lucru pare numai ciudat și anume modul cum înțelege dânsul să refacă creditul prin legi: În acest scop Banca Națională a numit o comisie care să elaboreze anteproiecte de legi pentru modificarea concordatului preventiv și a procedurii cambiale. E interesant, pe de o parte cum în țara asta toată lumea face legi — ca și când Parlamentul nu ar fi deja prea mult pentru asta — și apoi că tot cred oamenii că numai legile sunt rele la noi... și o crede chiar și dl. Guvernator, care totuși

știm că știe de ce avem nevoie mai întâi pentru refacerea acestui credit de care prea se vorbește mult în ultima vreme și nu se face nimic.

Noul Cod Penal, a fost sancționat de Suveran într'un cadru solemn. Publicarea lui s'a făcut în numărul din 17 Martie al „Monitorului Oficial” și va fi pus în aplicație la 1 Ianuarie 1936.

Plata impozitelor restante. Am mai anunțat că e probabil să se admită și pe anii 1932—33 și 1933—34, plata impozitelor restante cu bonuri de impozite. Se pare că chestiunea e hotărâtă definitiv și vor fi admise în plată în proporție de 80% (20% numerar) bonurile de impozit cât și titlurile împrumutului de consolidare. Băncile noastre ar putea cum-păra azi foarte ușor, la cursul de 20% — și chiar mai puțin — titlurile acestui împrumut și a le revinde mai

târziu. Chiar păstrate, aceste efecte, la cursul de 20%, aduc un venit anual de 15%.

Dela Consiliul Superior Bancar

— Se atrage atențiunea institutelor cari doresc să fuzioneze, că pentru a putea beneficia de avantajele fiscale prevăzute de legea pentru refacerea creditului, trebuie să îndeplinească toate formalitățile până la 20 IV. 36, când expiră termenul.

— Pentru evaluarea devizelor din bilanș, se va adăuga la cursul oficial al Bursei, prima fixată de Comitetul de Indrumare de pe lângă Oficiul de Devize, prevăzut de art. 7 al jurnalului Consiliului de Miniștri din 25 XI. 35.

— Se atrage atenția băncilor că sunt obligate a și modifica statutele și a le pune de acord cu noile dispoziții în vigoare ale legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă și legii cu privire la unele dispozițiuni pentru înlesnirea și refacerea creditului.

„MUREȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, S. A., REGHIN.

Inreg. în Reg. Soc. bancare Nr. 3/934.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „MUREȘIANA”, soc. an. din Reghin, sunt invitați în sensul art. 15 din statute la

a XLVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Reghin în ziua de *Joi, 16 Aprilie 1936, ora 3 p. m.*, în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și al Censorilor;
3. Aprobarea Bilanșului și al Contului de Profit și Pierdere și descărcarea Consiliului de Administrație și al Censorilor de gestiunea anului 1935;
4. Modificarea statutelor și punerea lor în concordanță cu prevederile legii bancare;
5. Stabilirea drepturilor de prezență pe anul 1936;
6. Completarea Consiliului de Administrație și al Comitetului de Censori;
7. Eventuale propuneri.

Dacă la această adunare nu s'ar întruni numărul de acționari ceruți de statute, adunarea se va ținea în ziua de 29 Aprilie 1936, ora 3 p. m., cu aceeași ordine de zi, fără considerare la numărul acționarilor întruniți și la acțiunile depuse.

Domnii acționari, cari doresc să ia parte la adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile și documentele de procură la cassa băncii cel mult cu o zi înainte de adunare.

Reghin, la 17 Martie 1936.

Consiliul de Administrație.

„MUREȘIANA“ inst. de credit și econ., s. a. Reghin, jud. Mureș.

Activ.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1935.		Pasiv.		
	Lei	b.			
Cassa: a) numerar efectiv	107.727	—	Capital social	5.000.000	—
b) disponibil la B. N. R.	38	—	Fond de rezervă statutar	346.200	—
Disponibil la Bănci: în țară	1.855	—	Fond de penzii și ajutoare al funcționarilor	252.000	—
Portofoliu de titluri:			Dobânzi nerealizate la creanțe	978.675	—
Titluri românești:			Depuneri spre fructificare:		
a) cotate la bursă valoarea nominală Lei 110.000—	132.300	—	Din țară: pe termen	3.209.773	—
b) necotate la bursă valoarea nominală Lei 517.800—	406.120	—	Creditori:		
Portofoliul de scont. I. Plătibil în țară:			Din țară: Pe termen	137.853	—
a) cambii fără garanții	347.906	—	Angajamente de reescont:		
b) cambii garant. cu ipotece etc.	1.139.440	—	In țară: la B. N. R.	683.750	—
II. Din Portofoliul de mai sus se află reescontat Lei 1 210 350—			la alte instituțiuni	526.600	—
Debitori: Din țară:			Cecuri și ordine de plată emise cu plata în țară:	1.334	—
a) Debitori fără garanții	71.756	—	Dividende neridicate	5.446	—
b) Deb. garant. cu ipotece etc.	177.173	—	Conturi diverse	409.950	—
II. Din străinătate	37.090	—			
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7. IV. 1934 (cota rămasă)		7 685.447			
Imobile:					
a) necesare comerțului propriu și funcționarilor	1.025.000	—			
b) alte imobile	223.000	—			
Mobilier:		2			
Conturi diverse:		170 596			
Conturi transitorii:		26 131			
		11.551 581			11.551 581

CONTURI DE ORDINE:

	Lei	b.
Cauțiuni statutare	240.500	—
Debitori pentru avaluri și scrisori de garanție date de bancă: în țară	1.052.000	—
Efecte comerciale în gaj: în portofoliu	471.000	—
Depozite de titluri și alte valori în păstrare	1.168.326	—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj și diverse garanții	20.254.940	—
Efecte reescontate în conversiune (cota rămasă)	9 028 258	—
	32.215 024	—

CONTURI DE ORDINE:

	Lei	b.
Deponenți de cauțiuni statutare	240.500	—
Creditori pentru avaluri și scrisori de garanție date de bancă: în țară	1.052.000	—
Deponenți de efecte comerciale în gaj	471 000	—
Deponenți de titluri și alte valori în păstrare	1.168.326	—
Deponenți de ipotece, cesiuni, mărfuri în gaj și diverse garanții	20.254.940	—
Angajamente de reescont în conversiune	9.028 258	—
	32 215 024	—

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	Lei	b.			
Cheltuieli de administrație:			Dobânzi încasate:		
a) salarii și indemnizații	332.651	—	a) dela portofoliul de scont	86.856	—
b) Diverse	69.724	—	b) dela debitori	359.459	—
Impozite și taxe	67.446	—	Comisioane încasate	136.957	—
Dobânzi plătite: la reescont	41.886	—	Venitul portofoliului de titluri	5.818	—
Amortizări: la pierderi din aplicarea legii lichidării datoriilor din 7. IV. 1934	158 713	—	Venitul imobilelor	106.140	—
Diferențe de curs la portofoliul de titluri	24 740	—			
	695.230	—			695.230

Reghin la 31 Decembrie 1935.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președ. Cons. de adm.: ss. I. Popescu.

Contabil autorizat: ss. Gh. Maior, director.

Vicepreșed.: ss. Dr. Bugen Nicoară.

ss. Dr. Ioan Harșia.

ss. Ioan Popp.

ss. Gh. Căzan.

ss. I. Sălăgean

ss. Dr. S. Sbârcea.

ss. Dr. Alexandra Ceușean

ss. P. Ciobotar.

Verificat și găsit în conformitate cu codul de comerț și legea bancară:

Reghin, la 29 Februarie 1936.

CENSORI:

ss. Ioan Maloș.

ss. Dr. Pompei Pitea.

ss. Dr. Ioan Dorgo.

Expert contabil. ss. Grigore Petrescu.

Banca „TÂRNOVANA“, s. a. Târnova, jud. Caraș.

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii „TÂRNOVANA“, institut de credit și economii, s. a. în Târnova, județul Caraș, conform art. 14 din statute sunt convocați la

a XXX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Târnova la data de 5 Aprilie 1936, în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori;
3. Bilanțul și contul Profit și Pierdere pe anul 1935;
4. Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori de gestiunea anului 1935;
5. Eventuale propuneri.

T â r n o v a, la 8 Martie 1936.

Consiliul de administrație.

Activ.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1935.		Pasiv.	
		Lei	b.		
Casa : numerar efectiv		50.207	—	Capital social	400.000
Titluri românești : necotate		1 380	—	Fond de rezervă statutar	8.126
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor (cota rămasă)		889.793	—	Depuneri spre fructificare pe livrete (cota rămasă)	608 849
Imobile necesare comerțului pr.		50 000	—	Conturi diverse	11.445
Mobilier		10.000	—		
Conturi diverse		27.040	—		
		<u>1.028.420</u>			<u>1.028.420</u>
<i>Conturi de ordine :</i>				<i>Conturi de ordine :</i>	
Cauțiuni statutare		50.464	—	Deponenți de cauțiuni statutare	50.464

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1931.		Credit.	
		Lei	b.		
Cheltueli de administrație :				Dobânzi încasate : dela debitori	176.539
Salarii	21.900				
Diverse	13.530	35.430	—		
Impozite		27.544	—		
Amortizări :					
Pierderi din conversiune abscrie		113.565	—		
		<u>176.539</u>			<u>176.539</u>

T â r n o v a, la 31 Decembrie 1935.

Pentru contabilitate : ss. Blagoe Voina, casier.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Ioan F. Cerega, președinte.

ss. Ioan Lința Pagu.

ss. Ioan Dalea.

ss. Constantin Ghejiu.

ss. Savu Păun.

ss. Rusalin Dalea.

Verificat și găsit în conformitate cu codul comercial și legea bancară.

COMITETUL DE CENZORI:

ss. Ianăș Sfetcu.

ss. Ianăș Pagu.

ss. Ioan Voina.

ss. Ioan Modor.

ss. Petru Puichifă.

ss. Petru Păun.